

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 1)

Α' Γενικού Λυκείου

Μ. Δευτέρα 29 Απριλίου 2024 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

1^ο υποερώτημα

Το κείμενο παρουσιάζει, μεταξύ άλλων, λόγους που καθιστούν τους νέους αδιάφορους για τα γηρατειά. Αναλυτικότερα, οι ρωμαλέοι νέοι δεν αναλογίζονται τις προκλήσεις των γηρατειών, αφού πιστεύουν ότι θα απολαμβάνουν πάντα τη νιότη και το σθένος της. Εξαιτίας αυτής της λανθασμένης στάσης δεν αναρωτιούνται πώς θα περιορίσουν τη μοναξιά και τη σωματική καχεξία που θα τους κυριεύει, καθώς περνούν τα χρόνια, και προσπαθούν να παρατείνουν τη νεότητα, κάνοντας ανεπιτυχείς αισθητικές επεμβάσεις, πρότυπο που επηρεάζει όσους το παρακολουθούν στα ΜΜΕ.

2^ο υποερώτημα

Ο τίτλος, με την ερώτηση που θέτει, προκαλεί στον αναγνώστη μια διάθεση προβληματισμού και ευαισθητοποίησης για την περιθωριοποίηση της τρίτης ηλικίας. Έτσι, στην ουσία γίνεται ευκολότερα κατανοητό το κείμενο, γιατί ο προβληματισμός αυτός κυριαρχεί σε όλη του την έκταση, καθώς αναλύονται τα αίτια της παραμέλησης των ηλικιωμένων, οι ωφέλιμες συνέπειες από την επαφή και την επικοινωνία των γενεών και οι τρόποι με τους οποίους θα επιτευχθεί η συμπερίληψη των ηλικιωμένων στη ζωή μας. Με αυτόν τον τρόπο ο συγγραφέας ανοίγει διάλογο με τον αναγνώστη, τον οποίο εμπλέκει συναισθηματικά στα γραφόμενα.

Το κείμενο τελειώνει με την ίδια φράση, ώστε να δοθεί έμφαση στο περιεχόμενο της προτροπής προς τους αναγνώστες, που καλούνται να προβληματιστούν σχετικά με το ότι δεν πρέπει να σκέφτονται όπως και οι υπόλοιποι άνθρωποι, οι οποίοι σε νεαρή ηλικία νιώθουν άτρωτοι και δεν αναλογίζονται τα γηρατειά. Με την επανάληψη της ερώτησης ο προβληματισμός ηχεί στη συνείδηση του αναγνώστη για μια ακόμη φορά,

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ώστε να είναι έντονος και διαρκής και να μην ξεχαστεί μετά την ανάγνωση του κειμένου. Επίσης, με αυτή τη φράση οργανώνεται δομικά / λογικά το κείμενο στη βάση του κύριου προβληματισμού, σύμφωνα με τον οποίο οι άνθρωποι σε νεότερη ηλικία δεν σκέφτονται τα γηρατειά, με αποτέλεσμα να περιθωριοποιούνται οι ηλικιωμένοι και να σπάει η αλυσίδα της ομαλής διαδοχής των γενεών στη σημερινή κοινωνία.

3^ο υποερώτημα

Γλωσσικές επιλογές που προκαλούν ευαισθητοποίηση του αναγνώστη:

- **«Έτσι η αλυσίδα της σημερινής κοινωνίας έχει σπασμένους κρίκους»:** Συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας / εικονοπλαστικός λόγος, με τον οποίο γίνεται προσπάθεια να προβληματιστούν οι αναγνώστες για την περιθωριοποίηση των ηλικιωμένων, καθώς αυτοί παραλληλίζονται με κρίκους σπασμένους στην αλυσίδα της ζωής, η οποία δεν έχει συνέχεια. Έτσι, προσδίδονται υποβλητικότητα και συναισθηματικές αποχρώσεις στον λόγο, που γίνεται γλαφυρός, ζωντανός και παράστατικός.
- **«Χρειάζεται να δώσουμε χώρο στους ηλικιωμένους»:** Υποτακτική έγκλιση, με την οποία δίνεται έμφαση στην προτροπή για ανάληψη δράσης και πρωτοβουλιών για την αποφυγή της κοινωνικής περιθωριοποίησης των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Γενικά, η διατύπωση δηλώνει την αναγκαιότητα να ληφθούν μέτρα για την αναβάθμιση του ρόλου των ηλικιωμένων στην κοινωνία.
- **«Ας κοιτάξουμε λοιπόν ... κι ας αναρωτηθούμε ...»:** πρώτο πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο, που εκφράζει τη συλλογική ευθύνη και την ανάγκη για ενθάρρυνση της συμμετοχής όλων στην προσπάθεια για την άρση της απομόνωσης των ηλικιωμένων. Με το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο ο συγγραφέας δηλώνει με ενάργεια ότι ανήκει στο ίδιο σύνολο με τον αναγνώστη και τον καλεί να ασπαστεί τις θέσεις του και να δράσει σύμφωνα με τις υποδείξεις του, ώστε να αρθεί η απομόνωση των ηλικιωμένων και τα προβλήματα που αυτή η δυσάρεστη κατάσταση επιφέρει.

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΘΕΜΑ Β

Τρίτη ηλικία: στο κοινωνικό περιθώριο ή στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός μας;

Με αφορμή την ανάγνωση ενός κειμένου για την τρίτη ηλικία στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας, δημιουργήθηκε στη σχολική κοινότητα έντονος προβληματισμός σχετικά με την αντιμετώπιση των ηλικιωμένων στην ελληνική κοινωνία. Είναι αλήθεια ότι οι άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας βρίσκονται σήμερα στο κοινωνικό περιθώριο και ότι αποτελούν θύματα ενός ηλικιακού ρατσισμού. Ωστόσο, επειδή όλοι κατανοούμε ότι αυτή η κατάσταση είναι ιδιαίτερα νοσηρή, η συντακτική ομάδα της σχολικής εφημερίδας αποφάσισε τη δημοσίευση του παρόντος άρθρου, για να παρουσιάσει τόσο τους λόγους που επιβάλλουν την ένταξη των ηλικιωμένων στην κοινωνική ζωή όσο και συγκεκριμένους τρόπους με τους οποίους μπορεί ο στόχος αυτός να υλοποιηθεί.

Απάντηση α' ερωτήματος - Λόγοι ένταξης των ηλικιωμένων στην ενεργό κοινωνική ζωή:

➤ **Οφέλη για τους ίδιους τους ηλικιωμένους:**

- παύουν να νιώθουν αισθήματα μειονεξίας και συμπλέγματα κατωτερότητας
- δεν είναι πλέον ψυχοσυναισθηματικά καταρρακωμένοι
- αισθάνονται ότι τους παρέχεται η δυνατότητα να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο, αφού έχουν πολλές γνώσεις και εμπειρίες
- τονώνεται η αυτοπεποίθηση και ενισχύεται η αυτοεκτίμησή τους
- μπορούν πλέον να παρακολουθήσουν τις γρήγορες εξελίξεις σε όλους τους τομείς
- διατηρούν την πνευματική τους ετοιμότητα και εγρήγορση.

⇒ **Οφέλη για την κοινωνία:**

- ο βαθμός της δημοκρατικής ευαισθησίας μιας κοινωνίας κρίνεται από τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ηλικιωμένων, αφού η περιθωριοποίηση των ανθρώπων με κριτήριο την ιδιαιτερότητά τους συνιστά φαινόμενο καταστρατήγησης της δημοκρατίας
- η ισότιμη αντιμετώπιση των ανθρώπων συνιστά πράξη καταπολέμησης του ρατσισμού και των διακρίσεων
- εξαλείφονται γενικότερα οι προκαταλήψεις για τους πάσχοντες και τους ευάλωτους

Απάντηση β' ερωτήματος – Τρόποι ένταξης των ηλικιωμένων στην ενεργό κοινωνική ζωή:

- να αναλαμβάνουν συγκεκριμένους ρόλους στο οικογενειακό περιβάλλον (φύλαξη των παιδιών, συμμετοχή σε οικιακές εργασίες), για να βοηθήσουν τα σκληρά εργαζόμενα παιδιά τους.
- να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που οργανώνουν τα ΚΑΠΗ (ψυχαγωγικές δραστηριότητες, εκδρομές, σεμινάρια για θέματα υγείας και ευεξίας)
- να διδάσκουν σε σεμινάρια και να μεταφέρουν την εμπειρία τους σε θέματα επαγγελματικής κατάρτισης
- η πολιτεία να αυξήσει τις συντάξεις τους, για να μπορούν να κάνουν ταξίδια και να παρακολουθούν πολιτιστικές ή αθλητικές εκδηλώσεις
- η πολιτεία να τιμά τους ηλικιωμένους και να δείχνει την ευγνωμοσύνη της για την προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο
- οι συγγενείς να μην τους εγκαταλείπουν σε ιδρύματα – τα νεαρά μέλη της οικογένειας να τους επισκέπτονται συχνά και να τους κρατούν συντροφιά
- όσοι σπουδάζουν ψυχολόγοι ή κοινωνικοί λειτουργοί θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε προγράμματα υποστήριξης ηλικιωμένων.

Ολοκληρώνοντας την πραγμάτευση του θέματος, αξίζει να τονίσει κανείς ότι οι ηλικιωμένοι δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως οι απόκληροι της κοινωνίας, αλλά ως χρήσιμα και ενεργά μέλη της. Μόνο τότε δεν θα παραιτηθούν, θα νιώθουν ότι η ζωή

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

τους έχει ακόμη νόημα και η κοινωνία θα αξιοποιήσει την πολύτιμη προσφορά τους. Εξάλλου, από τη θέση που αποδίδει στους ηλικιωμένους μια κοινωνία εξαρτάται και η ποιότητα της δημοκρατίας της.

ΘΕΜΑ Γ

Εγκιβωτισμένη ονομάζεται η σύντομη αφήγηση ενός περιστατικού, που ενσωματώνεται στην κύρια αφήγηση και τη συμπληρώνει. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα εγκιβωτισμένη αφήγηση εντοπίζεται στο χωρίο «**Ένα δειλινό γύρισε ... κυρά μου**». Στο απόσπασμα αυτό ο αφηγητής παρουσιάζει ένα στιγμιότυπο της σχέσης του παππού του με τη γιαγιά του. Αναλυτικότερα, όταν κάποτε ο παππούς του γύρισε στο σπίτι από τις αγροτικές εργασίες, η γυναίκα του έσκυψε, για να του πλύνει τα πόδια, όπως έκανε πάντοτε και όπως συνήθιζαν να κάνουν όλες οι γυναίκες εκείνης της εποχής. Ωστόσο, ο παππούς του αφηγητή τη διέκοψε και της ζήτησε να μην του ξαναπλύνει τα πόδια, γιατί αυτή ήταν μια πράξη που προσidiaζε σε υπηρέτριες και αυτός δεν ήθελε να την αντιμετωπίζει έτσι. Η εγκιβωτισμένη αυτή αφήγηση βοηθά τον αναγνώστη να κατανοήσει τον χαρακτήρα του παππού, να συνειδητοποιήσει πόσο διαφορετικός ήταν από τους άλλους άνδρες της εποχής και να καταλάβει γιατί τον αγαπούσε και τον θαύμαζε τόσο ο εγγονός του, ο αφηγητής δηλαδή της ιστορίας. Παράλληλα, η εγκιβωτισμένη αφήγηση προκαλεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη, εμπλουτίζει τη γνώση του για τα διαδραματιζόμενα, καλύπτει κενά που έχει ο αναγνώστης αναφορικά με τα στοιχεία του χαρακτήρα και τα κίνητρα της δράσης των ηρώων και αποτελεί την κορύφωση της αφήγησης, αφού αυτό το γεγονός βοηθά τον αναγνώστη να ταυτιστεί με τον αφηγητή και να συμμεριστεί την αγάπη για τον παππού του, που ήταν, πράγματι, ένας σπουδαίος άνθρωπος, όπως πιστοποιεί η στάση του στο πλαίσιο της εγκιβωτισμένης αυτής αφήγησης.

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΘΕΜΑ Δ

Ο παππούς του αφηγητή παρουσιάζεται ως ένας άνθρωπος γεμάτος αγάπη και τρυφερότητα για την κόρη και τα εγγόνια του («**δύο φορές τον χρόνο ... τ' αγγόνια και την κόρη**», «**άπλωνε να με χαϊδέψει . .**»). Εκφράζει σεβασμό και εκτίμηση στη γυναίκα του, αντιμετωπίζοντάς την με πνεύμα ισοτιμίας («**Πράγμα δεν είναι, έλεγε, η φτώχεια ... καλή γυναίκα**»), πρότυπο που αντιτίθεται σε αυτό του σκληροτράχηλου άντρα εκείνης της εποχής. Ακόμα, διακρίνεται από ανθρωπιά και συμπόνια προς αυτήν, γιατί δεν επιθυμεί να κουράζεται, υπηρετώντας τον («**Από σήμερα και πέρα, γυναίκα, είπε, δε θα μου πλένεις τα πόδια ... γυναίκα μου είσαι και κυρά μου**»). Γενικότερα, θα υποστηρίξαμε πως είναι ένας άνθρωπος δοτικός, συναισθηματικός και ευαίσθητος, που αδιαφορεί για τα κοινωνικά στερεότυπα που προσδιόριζαν τη συμπεριφορά των αντρών της εποχής.

Η ανάγνωση του κειμένου Β' μου προκαλεί συγκίνηση, γιατί συνειδητοποιώ πως η αγάπη μπορεί να καταρρίψει τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις των ανθρώπων. Χαίρομαι γιατί κάποιοι άνθρωποι δεν ντρέπονται να δείξουν την αγάπη τους για τον / τη σύντροφό τους, έστω και σε μεγάλη ηλικία. Θεωρώ αξιοθαύμαστη τη στάση του παππού, γιατί, αντιτιθέμενος σε όλα τα στερεότυπα της εποχής, έδειξε τα αληθινά συναισθήματά του στη γυναίκα που αγαπούσε και τον σεβασμό που αυτή δικαιούνταν, αφού είχε σταθεί στο πλάι του για μια ολόκληρη ζωή.

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 2)

Α' Γενικού Λυκείου

Μ. Δευτέρα 29 Απριλίου 2024 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

1^ο υποερώτημα

Το απόσπασμα αναφέρεται στην ανάγκη βελτίωσης της συμπεριφοράς των μελών της κοινωνίας απέναντι στους ηλικιωμένους. Αναλυτικότερα, οι ηλικιωμένοι ταλανίζονται από τη σωματική φθορά και τη ρατσιστική αντιμετώπιση της κοινωνίας. Επίσης, αναγκάζονται να μιλούν για τις εμπειρίες και τα επιτεύγματα του παρελθόντος, επειδή τίθενται στο κοινωνικό περιθώριο και αποκλείονται από τις δημιουργικές δραστηριότητες. Βέβαια, επιθυμούν να επαινούνται για την προσφορά τους, αλλά, παράλληλα, κατά τη συγγραφέα, θέλουν και να μεγαλώνουν αξιοπρεπώς, χωρίς να βρίσκονται συνεχώς στη σκιά των νέων.

2^ο υποερώτημα

Η συγγραφέας του κειμένου Α' χρησιμοποιεί ελαφρά ειρωνεία, για να αναδείξει την καθυστερημένη επίδειξη ενδιαφέροντος για τους ηλικιωμένους από τα νεότερα μέλη της σύγχρονης κοινωνίας, αντιμετώπιση που οδηγεί τους ηλικιωμένους στην κατάθλιψη, που θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί, αν οι νεότεροι ενδιαφέρονταν περισσότερο και νωρίτερα για τους ηλικιωμένους (Στην πραγματικότητα, όλες οι «φροντίδες» ... δεν έχει ανάγκη). Με τη χρήση της ελαφράς ειρωνείας η συγγραφέας ευαισθητοποιεί τους αναγνώστες για τα προβλήματα των ηλικιωμένων και τους αφυπνίζει από τον λήθαργο στον οποίο βρίσκονται αναφορικά με τις ανάγκες αυτής της ηλικιακής ομάδας. Επίσης, καταφέρνει να τραβήξει την προσοχή του αναγνώστη στο θέμα αυτό και να τον ενεργοποιήσει, ώστε, αν έχει στον στενό του κοινωνικό κύκλο ηλικιωμένους, να δείξει ενδιαφέρον για αυτούς και να τους στηρίξει ψυχολογικά, πριν παραδοθούν στην κατάθλιψη.

Στη συνέχεια, η συγγραφέας, για να πείσει τους αναγνώστες ότι όσα αναφέρει για τα προβλήματα των ηλικιωμένων δεν αποτελούν αυθαίρετα προσωπικά συμπεράσματα, αλλά αποτελέσματα ερευνών, παραθέτει συγκεκριμένα τεκμήρια, που αποδεικνύουν τα γραφόμενα. Έτσι, οι αναγνώστες αδυνατούν να αμφισβητήσουν τα γραφόμενα, αφού κατανοούν ότι επιβεβαιώνονται από στοιχεία που έχουν προκύψει από έγκυρες μελέτες που έχουν γίνει από αξιόπιστους αρμόδιους φορείς, και η επιχειρηματολογία γίνεται πιο πειστική, αφού συνδέεται με στοιχεία της πραγματικότητας.

3^ο υποερώτημα

- Με τη διπλή παύλα στο χωρίο - **τουλάχιστον μέχρι στιγμής** - η συγγραφέας εισάγει μια **δευτερεύουσα πληροφορία**, που αποτελεί **προσωπικό σχόλιο** και θα μπορούσε να παραλειφθεί
- Με τα **εισαγωγικά** στο απόσπασμα **«Εξήντα; Θα σας ειδοποιήσουμε»** η συγγραφέας δηλώνει ότι **παραθέτει αυτούσια τα λόγια των εργοδοτών** που αποφεύγουν να προσλάβουν μεγαλύτερους σε ηλικία ανθρώπους στις επιχειρήσεις τους
- Με τα **εισαγωγικά** στη φράση **όλες οι «φροντίδες»** η συγγραφέας δηλώνει ειρωνεία, αφού στην ουσία πιστεύει ότι η φροντίδα που παρέχεται στους ηλικιωμένους είναι πλημμελής.
- Με την **παρένθεση** στο χωρίο **(Παπαδημητρίου, Λιάππας & Λυκούρας, 2013)** η συγγραφέας **παραθέτει τα στοιχεία της έρευνας** την οποία παρουσιάζει στο κείμενό της, για να πείσει τον αναγνώστη για την εγκυρότητά της και να τον διευκολύνει στην προσπάθειά του να την αναζητήσει, αν το επιθυμεί.
- Με το ερωτηματικό στην περίοδο λόγου **Ποιος θέλει να ανατρέχει στο ένδοξο παρελθόν, όταν έχει ένα γεμάτο και δημιουργικό παρόν;** η συγγραφέας διατυπώνει ρητορική ερώτηση, η οποία λαμβάνει αυτονόητα αποφαιτική απάντηση (**κανείς**) και προβληματίζει τον αναγνώστη σχετικά με την ανάγκη των ηλικιωμένων να επαινούνται όχι μόνο για τα επιτεύγματα του παρελθόντος αλλά και για τις μελλοντικές προοπτικές τους. Επίσης, με την ερώτηση αυτή η συγγραφέας ανοίγει διάλογο με τον αναγνώστη, προσδίδει ζωντάνια και παραστατικότητα στον λόγο και εμπλέκει συναισθηματικά στα γραφόμενα τον αναγνώστη.

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΘΕΜΑ Β

Τρίτη ηλικία: στο κοινωνικό περιθώριο ή στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός μας;

Με αφορμή την ανάγνωση ενός κειμένου για την τρίτη ηλικία στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας, δημιουργήθηκε στη σχολική κοινότητα έντονος προβληματισμός σχετικά με την αντιμετώπιση των ηλικιωμένων στην ελληνική κοινωνία. Είναι αλήθεια ότι οι άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας βρίσκονται σήμερα στο κοινωνικό περιθώριο και ότι αποτελούν θύματα ενός ηλικιακού ρατσισμού. Ωστόσο, επειδή όλοι κατανοούμε ότι αυτή η κατάσταση είναι ιδιαίτερα νοσηρή, η συντακτική ομάδα της σχολικής εφημερίδας αποφάσισε τη δημοσίευση του παρόντος άρθρου, για να παρουσιάσει τόσο τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι σήμερα στην ελληνική κοινωνία όσο και συγκεκριμένους τρόπους με τους οποίους μπορεί να επιτευχθεί η κοινωνική ένταξη των ανθρώπων αυτών.

Απάντηση α' ερωτήματος - τα βασικότερα προβλήματα των ηλικιωμένων σήμερα:

- αναξιοπρεπής διαβίωση, καθώς πολλοί ηλικιωμένοι ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας, είναι άστεγοι και υποσιτισμένοι, αφού η σύνταξή τους είναι πενιχρή
- δέχονται την απόρριψη και την απαξιωτική συμπεριφορά των νέων, πέφτουν θύματα του ηλικιακού ρατσισμού.
- αντιμετωπίζουν σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα, αφού συχνά υποφέρουν από μοναξιά και κατάθλιψη
- όταν επισκέπτονται δημόσιες υπηρεσίες και νοσοκομεία, αντιμετωπίζονται ως παρίες, ως ενοχλητικοί. Επίσης, η περίθαλψη και η στήριξη που δέχονται από το Κράτος είναι πλημμελής, αφού πολλές φορές η σύνταξή τους δεν επαρκεί ούτε για την αγορά των φαρμάκων τους
- εκμετάλλευση από τα παιδιά τους και άλλους επιτήδειους, που προσπαθούν να οικειοποιηθούν τα λιγοστά υπάρχοντα και χρήματά τους
- κακομεταχείριση και εγκατάλειψη από νοσοκόμους και μέλη της οικογένειάς τους σε ιδρύματα και γηροκομεία.

Απάντηση β' ερωτήματος – Τρόποι ένταξης των ηλικιωμένων στην ενεργό κοινωνική ζωή:

- να αναλαμβάνουν συγκεκριμένους ρόλους στο οικογενειακό περιβάλλον (φύλαξη των παιδιών, συμμετοχή σε οικιακές εργασίες), για να βοηθήσουν τα σκληρά εργαζόμενα παιδιά τους.
- να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που οργανώνουν τα ΚΑΠΗ (ψυχαγωγικές δραστηριότητες, εκδρομές, σεμινάρια για θέματα υγείας και ευεξίας)
- να διδάσκουν σε σεμινάρια και να μεταφέρουν την εμπειρία τους σε θέματα επαγγελματικής κατάρτισης
- η πολιτεία να αυξήσει τις συντάξεις τους, για να μπορούν να κάνουν ταξίδια και να παρακολουθούν πολιτιστικές ή αθλητικές εκδηλώσεις
- η πολιτεία να τιμά τους ηλικιωμένους και να δείχνει την ευγνωμοσύνη της για την προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο
- οι συγγενείς να μην τους εγκαταλείπουν σε ιδρύματα – τα νεαρά μέλη της οικογένειας να τους επισκέπτονται συχνά και να τους κρατούν συντροφιά
- όσοι σπουδάζουν ψυχολόγοι ή κοινωνικοί λειτουργοί θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε προγράμματα υποστήριξης ηλικιωμένων.

Ολοκληρώνοντας την πραγμάτευση του θέματος, αξίζει να τονίσει κανείς ότι οι ηλικιωμένοι δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως οι απόκληροι της κοινωνίας, αλλά ως χρήσιμα και ενεργά μέλη της. Μόνο τότε δεν θα παραιτηθούν, θα νιώθουν ότι η ζωή τους έχει ακόμη νόημα και η κοινωνία θα αξιοποιήσει την πολύτιμη προσφορά τους. Εξάλλου, από τη θέση που αποδίδει στους ηλικιωμένους μια κοινωνία εξαρτάται και η ποιότητα της δημοκρατίας της.

ΘΕΜΑ Γ

Το ποίημα της Κατερίνας Αγγελάκη – Ρουκ αναφέρεται στη συμβολή της Ποίησης στη ζωή του ποιητικού υποκειμένου. Αναλυτικότερα, η ενασχόληση με την Ποίηση βοηθά το ποιητικό υποκείμενο να ξεχνά ότι λιγοστεύει ο χρόνος ζωής του. Επίσης, έτσι το ποιητικό υποκείμενο ξεχνά ότι η ζωή του είναι σκληρή και δύσκολη, επειδή βρίσκεται

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

σε μεγάλη ηλικία και δεν απολαμβάνει πλέον τις χαρές της. Για να αναδείξει το θέμα της, η ποιήτρια χρησιμοποιεί σε αρκετά σημεία το εκφραστικό μέσο της προσωποποίησης. Δύο σχετικά χωρία είναι τα εξής:

τόσο το ποίημα τρέφεται και ίσως δυναμώσει: στον στίχο αυτόν το ποιητικό υποκείμενο παραδέχεται ότι, αν και η φρεσκάδα και η πρωτοτυπία της ποιητικής έμπνευσης έχουν πια χαθεί, η πείρα που αποκόμισε από τα γεγονότα της ζωής λειτουργεί αντισταθμιστικά. Μάλιστα, πιθανολογεί ότι, όσο περισσότερο αυξάνονται οι εμπειρίες ζωής και το εμπνέουν για τη συγγραφή νέων ποιημάτων, τόσο πιο ενδιαφέροντα θα γίνονται τα ποιήματά του.

όμως πάντα θα την υπηρετώ / όσο βέβαια εκείνη με θέλει: Στους στίχους αυτούς το ποιητικό υποκείμενο αυτοπαρουσιάζεται ως θεράποντας / θεραπαινίδα της προσωποποιημένης Ποίησης, η οποία αποτελεί τη μόνη δραστηριότητα που το βοηθά να ξεχνά, έστω και για λίγο, πόσο κλειστός είναι ο ορίζοντας του μέλλοντός του, δηλαδή πόσο μικρό είναι το χρονικό διάστημα που του απομένει να ζήσει, και πόσο λιγότερο δημιουργικό είναι σε σύγκριση με το παρελθόν. Έτσι, η προσωποποιημένη Ποίηση λειτουργεί ως φορέας ανακούφισης και παρηγοριάς για το ποιητικό υποκείμενο, που δεν παραιτείται πλήρως από τη ζωή εξαιτίας των γηρατειών.

ΘΕΜΑ Δ

Το ποιητικό υποκείμενο είναι ένας ποιητής / μια ποιήτρια που βρίσκεται σε μεγάλη πλέον ηλικία. Παραδέχεται πως δεν μπορεί πια να γράψει ευχάριστα ποιήματα, γιατί τα γεγονότα της ζωής του είναι άσχημα (**αφού η αλήθεια έχει ασχημύνει**). Βέβαια, οι εμπειρίες του παρελθόντος και η σοφία του συνεχίζουν να αποτελούν αξιόλογα θέματα των ποιημάτων της μεγάλης ηλικίας (**μόνο τις έμπειρες πληγές μου μπορώ να της χαρίσω**). Παρόλα αυτά, το ποιητικό υποκείμενο δεν απομακρύνεται από την Τέχνη της Ποίησης, γιατί αυτή αποτελεί το «καταφύγιό» του και του προσφέρει πολύτιμη λύτρωση, καθώς το βοηθά να ξεχάσει ότι βρίσκεται κοντά στο τέλος της ζωής του (**γιατί μόνο αυτή με κάνει λίγο να ξεχνώ τον κλειστό ορίζοντα του μέλλοντός μου**). Συνεπώς, προτίθεται να συνεχίσει να την υπηρετεί (**πάντα θα την υπηρετώ**), αφού η Ποίηση, κάνοντάς το να νιώθει ακόμη δημιουργικό, βοηθά το ποιητικό

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

υποκείμενο να λησμονεί την προχωρημένη του ηλικία και τη σωματική φθορά που τα γεράματα συνεπάγονται.

Προσωπικά, θεωρώ ότι η Ποίηση είναι, πράγματι, ένα μέσο που παρηγορεί τους ανθρώπους μεγάλης ηλικίας, γιατί τους εντάσσει σε έναν κόσμο άχρονο, σε έναν κόσμο ονειρικό, όπου τόσο η ηλικία όσο και τα υπόλοιπα στοιχεία της ταυτότητας του ποιητή και του αναγνώστη δεν διαδραματίζουν τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζουν στην καθημερινή ζωή. Επομένως, η Ποίηση μπορεί να βοηθήσει τον δημιουργό και τον αναγνώστη της να ξεχαστούν, γιατί όποιος ασχολείται με την ανακουφιστική και παρηγορητική αυτή Τέχνη διαφεύγει μέσω της φαντασίας από τη σκληρή πραγματικότητα.